

Oproep 'BERMMAAISEL ALS BODEMVERBETERAAR'

AANLEIDING:

Bermmaaisel* is een uitstekend product om gebruikt te worden om bodems mee te verbeteren. Het heeft een hoog gehalte aan organische stof, bevat nauwelijks zware metalen (ver onder de toetswaarden) en een zeer laag gehalte aan N en P. Door een zorgvuldige winning zijn afval, exoten en chemische verontreiniging te voorkomen.

De erkende voordelen van organische stof voor bodems zijn:

- Beter watervasthoudend vermogen – verbeterde waterhuishouding.
- Minder uitspoeling – meer beschikbaar voor de plant en bescherming kwaliteit grondwater.
- Betere structuur- positief voor gewas en watervasthoudend vermogen.
- Meer (divers) bodemleven – positief voor biodiversiteit en ziekteverend vermogen.
- Gezonde bodem levert gezond voedsel!
- CO2 opslag

De voordelen voor de productiestroken; de bermen, sloten etc.:

- Maaien en afvoeren resulteert in verschraling – positief voor natuurwaarden
- Verschraling betekent ook minder afspoeling naar het oppervlaktewater - schoner water.

Bermmaaisel lokaal oogsten en gebruiken draagt bij aan een circulaire economie en een duurzaam energie- en grondgebruik.

Deze voordelen zijn breed herkend, waardoor de roep om een passende regelgeving die het gebruik van schoon en onverdacht bermmaaisel mogelijk maakt, steeds sterker wordt.

Eind 2018 is de [Vrijstellingsregeling plantenresten \(2005\)](#) gewijzigd in de [Vrijstellingsregeling plantenresten \(2018\)](#). Hierin is de maximale toepassingsgrens van het maaisel verruimd van één naar vijf kilometer. Echter met deze nieuwe regeling, en maatregelen op andere vlakken van het landbouwbeleid, zijn naast oude knelpunten ook nieuwe knelpunten ontstaan:

- A. door de regelgeving zelf én
- B. op het gebied van een goede landbouwpraktijk

Ad A: KNELPUNTEN VRIJSTELLINGSREGELING PLANTENRESTEN

- **De status van de nieuwe vrijstellingsregeling plantenresten (2018) t.o.v. de oude vrijstellingsregeling (2005) is onduidelijk**. Is de vrijstellingsregeling plantenresten 2018 een nieuwe regeling die de oude vervangt, of is het een aanvulling op die uit 2005? Het meteen onderwerpen van rauw maaisel (regeling 2018) is in strijd met een 'goede landbouw praktijk' (regeling 2005).
- **De nieuwe regeling sluit niet aan bij het oorspronkelijke doel (regeling 2005)** namelijk de mogelijkheid voor een ontvangend bedrijf om binnen de voorwaarden als genoemd in artikel 3 (incl. toelichting) van de Vrijstellingsregeling plantenresten (2005), berm- en slootmaaisel binnen de bedrijfsvoering in te zetten.
- **Bokashi (omzetting zonder zuurstof) wordt niet genoemd in de regelgeving** voor opslaan en verwerken van bermmaaisel. Dit leidt tot een 'grijs' gebied voor deze bodemverbeteraar. Compost (omzetting met zuurstof) heeft een vrijstelling tot 600 m3 opslag.
- **Onduidelijkheid over of compost en bokashi gemaakt van bermmaaisel meetelt in de mestboekhouding**. De toelichting zegt dat bokashi en compost wel meetellen. Het zou logisch zijn wanneer dit alleen geldt voor aangevoerde compost en bokashi en niet voor 'eigen gemaakte producten van bermmaaisel'. Dit staat niet duidelijk beschreven.

Ad B: KNELPUNTEN LANDBOUWPRAKTIJK

- **Rauw materiaal opbrengen is praktisch gezien onmogelijk.** Op landbouwgrond moet op 1 oktober gras staan. Daardoor is het niet / nauwelijks mogelijk om rauw bermmaaisel* direct onder te werken. Bermmaaisel wordt het hele jaar (behalve in het voorjaar) gewonnen.
- **Grasland kan niet met bermmaaisel verbeterd worden door de eis van meteen verspreiden en onderwerken.** Er is wel behoefte aan (sponswerking, structuur).
- **Het produceren van een bodemverbeteraar staat meestal niet in de omgevingsvergunning** van agrarische bedrijven. Gemeenten moeten zich daar op instellen (melding of milieuvergunning).

Door bovenstaande knelpunten werkt de nieuwe vrijstellingsregeling een verantwoord gebruik van bermmaaisel als bodemverbeteraar tegen en fustreert het initiatieven die overal in Nederland plaatsvinden. Breder gezien:

- **ondergraaft zij het ingezette duurzaam bodembeheer!** Het werken aan een klimaat adaptieve duurzame bodem en
- **draagt zij niet bij aan de maatschappelijke ontwikkelingen die het circulair beheren van onze landbouwgronden ondersteunen!**

WIJ DOEN DAN OOK EEN OPROEP OM TE WERKEN AAN AANPASSING VAN DE REGELGEVING
WAARVOOR ONDERSTAAND TOEKOSTBEELD ALS BASIS KAN DIENEN.

TOEKOMSTBEELD PRAKTIJK:

De producent van bermmaaisel heeft een maaiplanning en maai-werkplan dat er op gericht is om schoon en onverdacht maaisel te oogsten:

- Tijdens de verschillende maairondes worden verschillende kwaliteiten van bermmaaisel geoogst. Dit is in werkkaarten inzichtelijk gemaakt.
- Aan de productiestroken waarvan het maaisel bedoeld is als bodemverbeteraar worden de volgende eisen gesteld:
 - schoon en onverdacht volgens de bodemkwaliteitskaart of vergelijkbare kaart.
 - geen exoten, ongewenste kruiden en ziekteverwekkers (inventarisatie)
 - geen gedeelten waar altijd veel afval voorkomt (inventarisatie)
 - afspraken of een werkwijze voor het vooraf verwijderen van afval.
- Het leveren van het geoogste product wordt afgestemd (via afspraken/contracten) met ontvangende grondeigenaren, waarbij de relatie tussen oogstlocatie en ontvanger passend is binnen de kleine kringloop. Hieruit blijkt welke partij maaisel naar welk(e) bedrijf(ven) gaat.

De ontvangende agrariër zorgt, wanneer het maaisel niet direct wordt gebruikt, voor een schone opslag en een optimale omzetting gericht op de behoeften van de eigen gronden.

- Maaisel wordt bewaard/ bewerkt op een toegestane plaats.
- Het maaisel wordt zo bewerkt dat er een goede bodemverbeteraar uit ontstaat.
- Eventuele toevoegingen worden in de administratie van het bedrijf meegenomen.
- De agrariër voldoet aan de regels; hij doet een melding of vraagt een milieuvergunning aan voor de productie van de bodemverbeteraar, of zorgt dat hij binnen de algemene regels voor zorgplicht blijft.
- Het maaisel / de bodemverbeteraar wordt op de eigen grond van het bedrijf opgebracht.

Wet – en regelgeving richt zich op verantwoordelijk en duurzaam gebruik.

* Bermmaaisel: waar bermmaaisel wordt genoemd wordt bedoeld berm- en slootmaaisel, maaisel uit bergingen en van dijken.